Balio Sruogos laiškas Valerijai Čiurlionytei, 1916-05-16, iš Petrogrado – į Maskvą

Rytoj kvotimas.

Rytoj kvotimas[.]

Niekados dar taip keistai nesijaučiau prieš kvotimą… Kažin – kažin –

Šiandie vėl apskelbta, kad studentus vėl ima. [1] Manęs dar nesiekia. Bet ateinanti eilė jau mano. Pasporto[,] rodos[,] kad negausiu, dar galutinai nežinau.

Šiandie buvau universitatėj. Vakar atėjo paliepimas, kad niekam nebeišduoti bilietų užrubežin. Bet mano paduota seniau ir išsiųsta in tolimesnes instancijas – gal[,] gal per kokią nors nelaimę ar neapsižiūrėjimą[,] gal dar ir išduos.

Bet žinai, jei ir neišvažiuočiau užrubežin – tai manęs vis tiek nepaims kariaut. Užtenka prieš žiūrėjimą porį nakčių nemiegot, kad vargiai bevaikščiočiau. O tat gal ir gerai. Gausiu paliuosavimą – niekados tarnaut nebereikės.

Bet dar nieko, nieko nežinau… Ūpas kažkoksai nepaprastai kvailas ir sunkus. Trečia diena nuo tavęs negaunu jokios žinios – ir vėl nežinau[,] kas su tavim ir ką manyt… Kodėl, kodėl tu taip maža rašai?.. Vėlei nežinau, in kur tau rašyti ir ar gavai bent vieną mano laišką.

Rytdiena mano gyvenime turi daug ką nusverti, o aš šiandie nieko nejaučiu, kažkaip nepaprastai kvaila, liūdesys kažkoks visai neprotingas ir ilgėjimos, kokio aš visuomet nenorėdavau.

Pas mane šiandie visą dieną saulė šviečia. Kiaurai nuo anksto, nuo ryto iki sutemai.

Aš sėdžiu už knygos ir kalu[,] ir kalu… Morfologija, semasiologija, fonetika и прочая, и прочая ерунда [2]… –

Eisiu in bažnyčią gegužinėms pamaldoms.

Melstisi, melstisi noriu…

Noriu, kad Tu palaimintum, noriu, kad nors sapne išvysčiau, kad nors mano malda vakarinė tave pasiektų…

Jei tavo užsidegusiose akyse sužibės netyčia nykusi rasužė[,] žinok[,] kad mano malda tave pasiekė, žinok, kad aš klūpiu susigūžęs, susigriaužęs ir išsiilgusia širdžia naujų žaizdų laukiu – laimink tada mane[,] laimink ir melskies už mane…

В моем пути поет метель…

Моя душа – ее свирель… [3]

– – – – –

Melskies tada už mane!

– – – –

Sesutėle, kodėl gi, kodėl gi tu man nerašai?

Jei nori[,] kad ties mano kalėjimu būtų vis saulėtas rytas – tat siųskie savo saulės spindulius[.]

Rašyk[,] Sesut.

O aš pasimelsiu už tave. Aš moku melsties. Nors ir skauda.

Melsiuos.

Tavo Bolytis

KOMENTARAI

[1] Balys Sruoga su kitais tų metų pirmakursiais ir antrakursiais šaukimą tarnauti armijoje gavo 1916-05-31 („Šaukia, Sesut, mane kariaut“, žr. Balio Sruogos laiškas Valerijai Čiurlionytei, Maskva, 1916-05-31, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 65, l. 1r). Tikėjosi, kad po medicininio patikrinimo ir tyrimų ligoninėje karinė tarnyba dėl pašlijusių nervų bus atidėta trims mėnesiams. Sofija Čiurlionienė apie sudėtingą Balio Sruogos situaciją sužinojo iš Valerijos Čiurlionytės jai siunčiamų laiškų į Voronežą, nerimavo, galvojo, kaip padėti Baliui Sruogai: „– Kodėl Mažučiu [taip susirašinėjime vadintas Balys Sruoga] žmonės nesirūpina – tai aš – irgi nesuprantu, na ir jis pats pasirūpinti turi. – Tam dalykui reikia gero prieteliaus arba pinigų – / Reik būtinai sužinoti, iš kokio gydytojaus ir kokio paliudijimo reikia – iš Tavo laiško tai man visai neaišku, dėl to, kad aš bent kiek žinau, kaip tie dalykai daromi – / – Nejaugi Baltr[ušaitis] – nieko negali – ar su juo apie tai kalbėjosi Mažutis – ir jis pats tegul nebūna ištižęs – atvažiuosiu, gaus!“ (Sofijos Čiurlionienės laiškas Valerijai Čiurlionytei, 1916-01-01, žr. 90 laišką, in: Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė, *Raštai: t. 5: Laiškai, 1906–1944*, sudarė Danutė Čiurlionytė-Zubovienė, Ramutis Karmalavičius, Dalia Palukaitienė, redagavo Donata Linčiuvienė, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2011, p. 103). Sofija Čiurlionienė ėmėsi ir konkrečių veiksmų: „Vilkelyt [taip Sofija Čiurlionienė vadino Valeriją Čiurlionytę], taip buvau užimta ir sunervinta su tuo Sruogos ėmimu, kad ir neparašiau Tau[…]“ (Sofijos Čiurlionienės laiškas Valerijai Čiurlionytei, 1916-11-16) (žr. 102 laišką, in: *Ibid*., p. 119).

[2] И прочее, и / прочее ерунда… *rus* =ir kiti, ir kiti niekai.

[3] В моем пути поет метель… / Моя душа – ея свирель… *rus* =„Mano kelyje dainuoja pūga… / Mano siela – jos dūdelė!“ Balys Sruoga iš atminties cituoja Jurgio Baltrušaičio eilėraštį „Elegija“ („Элегия“ „[Как дымный вечер, скорбен я...]“), žr. Юргис Балтрушайтис, *Дерево в огне*, Вильнюс: Vaga, 1969, p. 149.